

JUSTITS MINISTERIET

Dato: 11. april 2025
Kontor: Proces- og Insolvensrets-
kontoret
Sagsbeh: Cecilie Brandt Opstrup
Sagsnr.: 2024-08982
Dok.: 3668582

KOMMENTERET OVERSIGT

over

høringssvar om forslag til lov om ændring af værgemålsloven og lov om social service (Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Familieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værgemål m.v.)

I. Høringen

1.1. Høringsperiode

Et udkast til lovforslag om ændring af værgemålsloven og lov om social service (Initiativer med henblik på at nedbringe sagsbehandlingstiderne hos Familieretshuset i værgemålssager, fastsættelse af øvre grænse for antal værgemål m.v.) har i perioden fra den 31. januar 2025 til den 28. februar 2025 (28 dage) været sendt i høring hos en række myndigheder, organisationer m.v.

Udkastet til lovforslag blev den 3. februar 2025 endvidere sendt til Retsudvalget til orientering.

Herudover er udkastet til lovforslag offentliggjort på Høringsportalen den 31. januar 2025.

1.2. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Nedenfor følger en alfabetisk oversigt over hørte myndigheder og organisationer m.v.

Ud for hver høringspart er det ved afkrydsning angivet, om der er modtaget hørings svar, og om høringsparten i givet fald har haft bemærkninger til udkastet til lovforslag.

Oversigten omfatter herudover interessenter, som ikke er blandt de hørte myndigheder, organisationer m.v., men på egen foranledning har sendt bemærkninger til udkastet til lovforslag. Sådanne interessenter er i oversigten markeret med *.

Høringspart	Hørings-svar modtaget	Bemærkninger	Ingen bemærkninger	Ønsker ikke at afgive hørings svar
Højesteret				
Østre Landsret	x	x		
Vestre Landsret	x	x		
Sø- og Handelsretten				
Byretterne ^{*2}	x	x		
Advokatrådet	x	x		
Advokatnævnet				
Advokatsamfundet				
Alzheimerforeningen	x	x		
Dansk Ejendoms-mæglerforening	x	x		
Dansk Socialrådgiverforening				
Danske Advokater	x	x		
Danske Arveretsadvokater	x	x		
Danske Bank Forvaltning				
Danske Dødsboadvokater				
Danske Familieadvokater				
Danske Handicaporganisationer	x	x		
Danske Patienter	x	x		
Danske Regioner	x		x	
Den Danske Dommerforening	x			x
Dommerfuldmægtigforeningen				
Esbjerg Kommune, Udviklingscenter Vest*	x	x		

Faglige Seniorer				
Finans Danmark	x	x		
Finansforbundet				
Folketingets Ombudsmand	x			x
Foreningen af Familieretsadvokater				
Foreningen af Faste Værger i Danmark	x	x		
Foreningen Danske Revisorer				
Foreningen Svær Autisme*	x	x		
Forvaltningsinstituttet for Lokale Pengeinstitutter				
Forsikring & Pension	x	x		
FSR – danske revisorer				
Henrik Grønning, fast værge*	x	x		
Helle Christensen, værge*	x	x		
Institut for Menneskerettigheder	x	x		
Justitia				
Jyske Forvaltning				
KL	x	x		
Kommunale Velfærdschefer*	x	x		
Københavns Universitet (Juridisk Fakultet)				
LEV*	x	x		
Nordea Forvaltning* ³	x	x		
Nykredit Forvaltning				
Pårørende i Danmark				
Spar Nord Bank, forvaltningsafdelingen				
Sydbank, forvaltningsafdelingen				
Syddansk Universitet (Juridisk Institut)				
Søren Stagis, fast værge*	x	x		
Udbetaling Danmark	x	x		
ULF (Udviklingshæmmedes Landsforbund)				

Ældre Sagen	x	x		
Aalborg Universitet (Juridisk Institut)				
Aarhus Universitet (Juridisk Institut)				

*²) Høringsparten kan tilslutte sig Østre Landsrets høringssvar

*³) Høringssvar afgivet via Finans Danmark.

2. Høringssvarene

Nedenfor gengives de væsentligste punkter i de indkomne høringssvar om udkastet til lovforslag. Samtlige høringssvar er vedlagt.

Justitsministeriets bemærkninger til høringssvarene, herunder om der er foretaget ændringer i anledning af høringssvarene, er skrevet med kursiv.

2.1. Generelle bemærkninger til lovforslaget

Danske Regioner har ikke bemærkninger til lovforslaget.

Den Danske Dommerforening og **Folketingets Ombudsmand** ønsker ikke at udtale sig om forslaget.

Advokatrådet bemærker, at der siden oprettelsen af Familieretshuset har været store udfordringer med sagsbehandlingstiden inden for stort set alle ressortområder. Rådet bemærker videre, at det derfor er af stor retssikkerhedsmæssig betydning, at Justitsministeriet tager initiativ til at nedbringe de lange sagsbehandlingstider, og rådet derfor umiddelbart er positivt indstillet over for tiltag, som kan medvirke dertil.

Alzheimerforeningen finder, at lovforslaget har potentiale til at skabe væsentlige forbedringer for såvel dem, der er under værgemål, og deres pårørende som de ansatte i Familieretshuset, men støtter ikke forslaget om etablering af en ny attestordning og anbefaler i stedet, at der tilføres flere ressourcer til Familieretshuset. Derudover bemærker foreningen, at foreningen længe har gjort opmærksom på, at sagsbehandlingstiden på området er alt for lang, at det er bekymrende, at lovforslaget angiveligt kun er fokuseret på at nedbringe sagsbehandlingstiderne, og at retssikkerheden for det enkelte menneske altid bør være det primære fokus.

Danske Advokater og Danske Arveretsadvokater bakker i deres fælles høringssvar op om, at der tages politiske initiativer til at nedbringe sagsbehandlingstiden i Familieretshuset. Dog er det organisationernes vurdering, at lovforslaget vil dog medføre betydelige negative konsekvenser for fremtidsfuldmagtssystemet og derfor bør genovervejes for at undgå skade på systemets integritet.

Danske Handicaporganisationer (DH) er generelt positive overfor lovforslaget, der vil bidrage til at nedbringe de lange sagsbehandlingstider i Familieretshuset, ligesom der er elementer i lovforslaget, der giver øget fleksibilitet og flere frihedsgrader i forvaltningen af borgerens liv. Organisationen støtter indførelse af en attestordning for pårørende såvel som indførelse af en grænse for antallet af værgemål, en professionel værge kan have.

Danske Patienter mener, at ændringerne overordnet set kan føre til forbedringer for både den, der er under værgemål, deres pårørende og de myndigheder, der administrerer reglerne. Danske Patienter ser positivt på flere af initiativerne, herunder det sænkede krav om formuebevarelse og den nye sanktionsbestemmelse. Danske Patienter savner dog et overordnet fokus på retssikkerheden.

Finans Danmark finder formålet med lovforslaget anerkendelsesværdigt, men finder dog, at den foreslåede erklæringsmodel har en række væsentlige udfordringer.

Foreningen af Faste Værger i Danmark (FFVD) finder overordnet, at de fleste ændringsforslag er hensigtsmæssige og relevante, og fremhæver især forslaget om udvidet adgang til formueforbrug. FFVD er dog bekymret for, om det samlede forslag i tilstrækkeligt omfang vil bidrage til at nedbringe Familieretshusets sagsbehandlingstider til et acceptabelt niveau. FFVD henstiller derfor til, at foreningens forslag om omplacering af opgaven med at behandle sager om etablering af værgemål for demente og senhjerneskedede til kommunerne overvejes.

Foreningen Svær Autisme er i udgangspunktet positive over for de foreslåede ændringer.

Helle Christensen, værge, Henrik Grønning, fast værge, og Søren Stagis, fast værge, støtter lovforslaget, da ændringerne, der lægges op til med lovforslaget, vil komme den, der er under værgemål, til gode.

Institut for Menneskerettigheder anser det for positivt, at der iværksættes initiativer for at øge borgere under værgemåls indflydelse på eget liv og nedbringe sagsbehandlingstiderne i værgemålssager hos Familieretshuset.

Kommunale Velfærdschefer støtter lovforslaget og de tiltag, der kan nedbringe sagsbehandlingstiden for værgemålssager i Familieretshuset.

KL bakker op om intentionen med lovforslaget, men finder ikke, at initiativerne i lovforslaget vil bidrage til at nedbringe sagsbehandlingstiden i betydeligt omfang. **KL** bemærker i den forbindelse, at det særligt på demensområdet er væsentligt, at en nær pårørende med attestordningen får mulighed for at kunne tiltræde en afgørelse om at flytte en borger, som ikke er i stand til at samtykke, da det særligt er med henblik på dette, at kommunerne i dag søger om værgemål.

LEV er overordnet positive over for lovforslaget, og foreningen vurderer, at flere af elementerne vil bidrage til at nedbringe Familieretshusets sagsbehandlingstider på værgemålsområdet, samtidig med at det i et vist omfang giver borgere under værgemål øget mulighed for at forbruge egne midler på linje med alle andre borgere.

Ældre Sagen finder det overordnet set yderst hensigtsmæssigt at indføre initiativer til nedbringelse af de meget lange sagsbehandlingstider i Familieretshuset, men finder det dog tvivlsomt, om de foreslåede ændringer kan bidrage dertil i nævneværdig grad, hvorfor foreningen har en række forslag til ændringer til lovudkastet.

Justitsministeriet deler Danske Advokaters og Danske Arveretsadvokaters opfattelse af, at fremtidsfuldmagtsordningen generelt er mere velegnet end tiltagene i lovforslaget til at sikre, at en borger, der ikke længere har evne til at varetage sine forhold, kan få varetaget disse af en betroet person i overensstemmelse med borgerens ønsker. Justitsministeriet ser derfor også meget gerne, at fremtidsfuldmagtsordningen kommer til at nyde endnu større udbredelse end i dag. Som det fremgår af afsnittet om attestordningen, jf. afsnit 2.1.5 herunder, vurderer Justitsministeriet dog, at denne vil have et relevant anvendelsesområde ved siden af

fremtidsfuldmagtsordningen. Som det fremgår af samme afsnit, har ministeriet indsat som betingelse for udstedelse af attesten, at der ikke er en fremtidsfuldmagt vedrørende samme forhold sat i kraft, og at attesten tilbagekaldes, såfremt en sådan fremtidsfuldmagt på et senere tidspunkt sættes i kraft, ligesom Familieretshuset, såfremt der anmodes om udstedelse af attest for en person, der har, oprettet en fremtidsfuldmagt, som ikke er ikraftsat, skal vejlede fremtidsfuldmægtigen(e) om muligheden for ikraftsættelse af fremtidsfuldmagten. På den baggrund deler ministeriet ikke bekymringen om, at tiltagene i lovforslaget vil medføre betydelige negative konsekvenser for fremtidsfuldmagtsordningen.

2.1.1. Egnethed

DH foreslår, at det i vurderingen af en værges egnethed skal indgå, om værgeren reelt har tid til at opnå nærmere kendskab til borgeren og kan varetage dennes interesser på en aktiv måde.

Finans Danmark finder, at det bør være en forudsætning for at kunne bestride hvervet, at værgeren kan udarbejde et regnskab, arbejde digitalt, herunder benytte elektronisk post og netbank, ligesom værgeren skal kunne kommunikere på dansk, norsk, svensk eller engelsk og være bosat i Danmark. Endelig bør værgens egen økonomi være sund.

FFVD kan som udgangspunkt tilslutte sig forslaget om, at en værge skal være egnet til at varetage hvervet, men så gerne, at det konkretiseres, hvilken uddannelsesmæssig baggrund eller livserfaring der forudsættes, ligesom foreningen ønsker et decorumkrav for faste værger. Endelig vurderer foreningen, at der for at reducere misbrugsrisikoen bør etableres en ordning, hvorefter Familieretshuset løbende orienteres om sigtelser og strafferetlige afgørelser mod faste værger samt om værgers forfaldne gæld.

LEV finder, at fokus på egnethed i forhold til de økonomiske anliggender er for snæver, og at der også bør ske en tydeliggørelse i forhold til varetagelse af personlige anliggender.

Justitsministeriet har noteret sig høringssvarene, men finder henset til lovforslagets formål om at lette Familieretshusets administration af området ikke anledning til på nuværende tidspunkt at indføre yderligere krav til egnethedsvurderingen.

2.1.2. Værgemålsgrænse

Alzheimerforeningen hilser forslaget om en øvre grænse for, hvor mange værgemål den enkelte værge kan varetage, velkommen. Foreningen finder dog, at den øvre grænse for værgemål bør være væsentlig lavere, for at et værgemål kan forvaltes ordentligt og med den tilstrækkelige viden om personen under værgemåls præferencer.

Byretterne bemærker, at det i bemærkningerne til lovforslaget bør anføres, hvorledes retterne i praksis forventes at kunne påse overholdelsen af de foreslåede grænser.

Danske Advokater og **Danske Arveretsadvokater** anfører, at hensynet til den, der er under værgemål, skal balanceres med hensynet til den faste værges mulighed for at fungere som fast værge som den primære beskæftigelse. Det er en forudsætning for at tiltrække professionelle værger og sikre økonomisk bæredygtighed. Dette vil også sikre, at værgerne har de nødvendige kompetencer og rutiner til at håndtere opgaverne effektivt. Foreningerne opfordrer derfor til, at der i stedet for at fastlægge en fast lav grænse, som gælder for alle, fastsættes et antal værgemål for den enkelte værge ud fra værgernes individuelle kompetencer, kapacitet og erfaring. Foreningerne bemærker bl.a., at den øgede erfaring, en værge opnår ved at håndtere flere sager, forbedrer kvaliteten af værgemålene og sikrer, at værgerne er dygtige til at håndtere komplekse situationer. Derudover bemærker foreningerne, at der er afsat ca. 1½ time pr. værgemål pr. måned, og den nødvendige kontakt med den, der er under værgemål, derfor også vil være tilstede for de værger, der har mere end 50 værgemål.

DH støtter, at der fastsættes en værgegrænse.

Danske Patienter og **LEV** er ligeledes positive over at indføre en sådan grænse, men anbefaler, at grænsen sættes lavere end det foreslåede for at sikre en forsvarlig varetagelse af værgemålene. LEV foreslår en grænse på 25 værgemål.

FFVD er uenige i, at det tidligere skøn udøvet af Familieretshuset bør erstattes af en generel regel. FFVD anfører i den forbindelse, at en fast værges vederlag ved 50 værgemål med en almindelig sammensætning i 2025 vil udgøre 475.000 kr., hvilket i praksis vil afholde højtuddannede og højtlønnede personer fra at fokusere udelukkende på værgemålsgerningen, da vederlaget ikke vil stå mål med den løn, de giver afkald på. Foreningen

påpeger i den forbindelse, at der er mange fordele ved at have fuldtidsbeskæftigede faste værger, og finder, at der burde skelnes mellem faste værger, der har hvervet som fuldtidsarbejde eller en integreret del af deres erhverv, og dem, der har det som et deltidsarbejde ved siden af andet lønnet arbejde uden mulighed for integration. Samlet set finder foreningen, at der er en betydelig risiko for, at forslaget vil afskrække højtuddannede og vellønnede fra at fokusere fuldt ud på værgemålsgerningen. Endelig bemærker foreningen, at det bør vurderes konkret og individuelt af i første omgang værger og i anden række tilsynet med denne, hvor mange værgemål den pågældende kan håndtere.

Søren Stagis, fast værge, er bekymret over forslaget om at fastsætte en grænse på i udgangspunktet 50 værgemål for den enkelte faste værge. Søren Stagis peger i den forbindelse på bl.a., at Familieretshuset anslår, at en værge bruger 1½-2 timer månedligt på et økonomisk værgemål, hvilket vil svare til 75-100 timer ved 50 værgemål og dermed være en del under den gennemsnitlige arbejdstid i Danmark. Søren Stagis påpeger, at det med den foreslåede grænse ikke længere vil være muligt at fungere som fast værge som fuldtidsbeskæftigelse, hvilket vil gå ud over kvaliteten og medføre mangel på kvalificerede værger. Søren Stagis foreslår derfor, at den hidtidige praksis, hvor Familieretshuset tildeler værger ud fra et konkret skønt, videreføres, at grænsen sættes væsentligt højere, eller at der for faste værger, hvor dette er deres primære beskæftigelse, kan beskikkes i op til 75 værgemål.

Ældre Sagen støtter forslaget om at fastsætte en grænse for antallet af værgemål. Ældre Sagen undres dog over, at Familieretshuset ikke fører oversigter over antallet af tildelte værgemål, og at det derfor er nødvendigt at pålægge værger af oplyse Familieretshuset det. Ifølge Ældre Sagen forekommer det mest hensigtsmæssigt, at Familieretshuset har dette overblik.

Social- og Boligministeriet har noteret sig Ældre Sagens bemærkning om, at Familieretshuset ikke fører oversigter over antallet af tildelte værgemål.

Justitsministeriet har noteret sig høringsparternes synspunkter om fastsættelse af værgemålsgrænser men har ikke fundet anledning til at ændre på de foreslåede grænser. Justitsministeriet henviser i den forbindelse til ministeriets overvejelser om fastsættelse af grænserne i lovforslagets pkt. 2.1.2.2.

Justitsministeriet har på baggrund af byretternes bemærkning om, hvorledes retterne forventes at kunne påse overholdelsen af værgemålsgrænserne, i lovforslagets pkt. 2.1.3.3 præciseret, at ministeriet i bekendtgørelse nr. 1444 af 13. december 2013 om værgemål (værgemålsbekendtgørelsen), som ændret ved bekendtgørelse nr. 246 af 12. marts 2019, vil indføre en pligt for faste værger til, såfremt værgeren modtager en beskikkelse, som medfører at vedkommende kommer over den absolutte grænse på 75 værgemål, at anmode om ikke at blive beskikket i det pågældende værgemål, hvorefter det vil kunne undlades at beskikke den pågældende efter § 10 i bekendtgørelse nr. 1075 af 11. december 2003 om behandling af værgemåls- og værgesager samt om faste værger og værgens vederlag m.v. (sagsbehandlingsbekendtgørelsen) som ændret ved bekendtgørelse nr. 766 af 24. juni 2013.

2.1.3. Oplysning af værgemålssager

Alzheimerforeningen og Danske Patienter finder, at forslaget om at pålægge ansøgeren at indhente en udtalelse, hvis den pågældende har bopæl på en institution, kan skabe problemer i forhold til tavshedspligten. **Vestre og Østre Landsret** opfordrer til, at det i lovbemærkninger skrives tydeligere frem, i hvilket omfang det i praksis vil være muligt for f.eks. et familiemedlem at indhente sådanne erklæringer indenfor rammerne af de gældende regler om beskyttelse af personoplysninger m.v.

Justitsministeriet bemærker, at et botilbud eller et plejehjem vil kunne afgive en udtalelse til en nær pårørende på baggrund af et samtykke fra beboeren, ligesom en læge på tilsvarende vis vil kunne afgive en lægeerklæring til en nær pårørende på baggrund af et samtykke fra patienten. I den forbindelse vil et botilbud eller et plejehjem også kunne lægge vægt på, om der er tale om en nær pårørende, der løbende besøger den pågældende og generelt har indsigt i den pågældendes forhold. Som det fremgår af lovforslagets pkt. 2.1.3.3, fraviges udgangspunktet om, at ansøgeren skal indhente dokumenterne, hvis det dokumenteres, at det ikke har været muligt for den pågældende at få udleveret disse.

Alzheimerforeningen og Danske Patienter foreslår, at der indføres et standardiseret honorar for indhentelse af lægeerklæringer.

Foreningen Svær Autisme anfører, at den nære pårørende/ansøgeren bør informeres, hvis myndighederne indhenter oplysninger om en borger, idet dette ellers kan skabe uhensigtsmæssige gnidninger.

Kommunale Velfærdschefer påpeger, at når det foreslås at ændre værgeomålslovens § 18 således, at ansøger fremover skal oplyse sagen, vil det pålægge kommuner yderligere sagsbehandling og udgifter i sager, hvor kommunen ansøger.

Ældre Sagen kan ikke støtte forslaget om, at ansøgeren som udgangspunkt får ansvaret for sagsoplysning. Dette er en fravigelse af det grundlæggende forvaltningsretlige princip, hvor myndighederne har pligt til at foretage sagsoplysning.

Justitsministeriet er opmærksom på, at den foreslåede ordning, hvorefter oplysningspligten flyttes fra myndigheden til ansøgeren, vil pålægge kommunerne yderligere sagsbehandling og udgifter. Det er dog Justitsministeriets vurdering, at sagsbehandlingen i etableringssager vil blive kortere.

2.1.4. Bemyndigelse til afbeskikkelse

Danske Advokater og **Danske Arveretsadvokater** anbefaler, at afbeskikkelsesregler udarbejdes, så det præcist fremgår, hvordan reglerne vil blive praktiseret.

KL anbefaler, at bemyndigelsesbestemmelsen ændres, så det også er muligt at foretage afbeskikkelse i tilfælde, hvor en pårørende er indsat som værge, men hvor der er behov for at beskikke en ny, eventuelt fast, værge.

Ældre Sagen bakker op om en lettere adgang til værgeskifte.

Justitsministeriet har noteret sig høringssvarene.

2.1.5. Attestordning

Advokatrådet bemærker, at det vil være i strid med almindelige retsprincipper, hvis en person fratages sin retlige handleevne alene på baggrund af en lægeerklæring.

Alzheimerforeningen og **Danske Patienter** støtter ikke forslaget om den nye attestordning. Foreningerne peger på, at ordningen kan erstattes af mindre omfattende ordninger, såsom fuldmagter, og at attesten ikke er omfattende nok til at imødekomme borgerens behov. Alzheimerforeningen og **KL** påpeger endvidere, at såfremt personen er i stand til at give samtykke, burde en anden fuldmagtsløsning eller en kommunal administrationsaftale være en mulighed. **Advokatrådet** bemærker tilsvarende, at en person, der er i stand

til at samtykke til indsendelse af en erklæring, må antages også at være i stand til løbende at samtykke til, at den nære pårørende varetager personlige forhold, eller til at udstede en fuldmagt derom. **Finans Danmark** bemærker i samme retning, at borgeren bør være i stand til at udstede en fuldmagt eller oprette en fremtidsfuldmagt, såfremt borgeren kun har brug for hjælp til at betale de udgifter, der er omfattet af ordningen. Alzheimerforeningen og Danske Patienter finder det endvidere problematisk, at der ikke er krav om at spørge den person, der har behov for bistand, om dennes ønske. KL foreslår, at der af hensyn til borgerens retssikkerhed i lovforslaget medtages regler om, hvordan sagsbehandlingen skal foregå, hvis borgeren protesterer mod, at en nær pårørende indsender erklæring efter ordningen.

Danske Advokater og **Danske Arveretsadvokater** stiller sig tvivlende over for, om den foreslåede ordning vil føre til, at sagsbehandlingstiderne i Familieretshuset bliver mærkbart kortere. Hertil bemærkes, at der allerede findes en velfungerende ordning for borgere, som ikke ønsker at blive underlagt et værgemål i tilfælde af svækkelse, i form af fremtidsfuldmagtsordningen.

Ældre Sagen er bekymret for, om endnu en ordning vil medvirke til uoverskuelighed i sagsbehandlingen og dermed modvirke formålet med at nedbringe sagsbehandlingstiderne i Familieretshuset, og det fremgår for foreningen ikke åbenbart, at dette forslag vil kunne medvirke nævneværdigt til nedbringelse af sagsbehandlingstiderne.

Justitsministeriet bemærker, at en borger uanset forslaget fortsat vil kunne vælge et af de eksisterende alternativer, såfremt den pågældende er i stand til at anvende dette. Det bemærkes i den forbindelse, at den foreslåede ordning modsat et løbende samtykke til at varetage personlige forhold m.v. også vil kunne anvendes efter det tidspunkt, hvor borgeren ikke længere måtte være i stand til at samtykke, hvis adgangen er etableret, mens det var tilfældet, ligesom den efter dette tidspunkt også kan etableres på baggrund af en lægeerklæring. Attestordningen vil på baggrund af en lægeerklæring kunne etableres i tilfælde, hvor den, der har behov for bistand, er blevet ude af stand til selv at varetage sine anliggender. I medfør af attestordningen vil der modsat ved et samtykke eller en almindelig fuldmagt blive udstedt en attest fra en offentlig myndighed (Familieretshuset), som den nære pårørende kan fremvise, når denne ønsker at disponere i overensstemmelse med attesten. I forhold til fremtidsfuldmagter deler Justitsministeriet den opfattelse, flere høringsparter giver udtryk for, af, at

fremtidsfuldmagtsordningen generelt er et mere hensigtsmæssigt alternativ til værgemål end den foreslåede attestordning, og ministeriet så gerne, at relevansen af den foreslåede attestordning var mindre som følge af, at fremtidsfuldmagter nød endnu større udbredelse, end det er tilfældet. Attestordningen vil dog dels kunne anvendes til at bistå en nær pårørende, inden denne mangler evnen til at varetage sine forhold, dels vil den kunne etableres på baggrund af en lægeerklæring i tilfælde, hvor den borger, der ikke længere har evne til at varetage sine forhold, ikke har oprettet en fremtidsfuldmagt. Endelig vil den kunne anvendes i visse tilfælde, hvor der efter ikraftsættelsen af en fremtidsfuldmagt viser sig at være forhold, borgeren har behov for bistand til, fremtidsfuldmagten ikke dækker. Justitsministeriet har dog for at tydeliggøre samspillet mellem fremtidsfuldmagter, værgemål og den foreslåede attestordning præciseret i et nyt stk. 4 i den foreslåede bestemmelse i værgemålslovens § 25 a, at en attest ikke kan udstedes, såfremt en fremtidsfuldmagt eller et værgemål, der vedrører de samme forhold som attesten, er sat i kraft. Det er endvidere præciseret i et nyt stk. 5 i den foreslåede bestemmelse i værgemålslovens § 25 a, at Familieretshuset tilbagekalder en attest, såfremt en fremtidsfuldmagt sættes i kraft, eller et værgemål iværksættes, der omfatter samme forhold som attesten. I tråd hermed er det endvidere tilføjet i lovforslagets pkt. 2.3.3, at hvis der anmodes om udstedelse af attest for en person, der har, oprettet en fremtidsfuldmagt, som ikke er ikraftsat, skal Familieretshuset desuden vejlede fremtidsfuldmægtigen(e) om muligheden for ikraftsættelse af fremtidsfuldmagten.

Derudover bemærker Justitsministeriet for så vidt angår inddragelse af den person, der har behov for bistand til at varetage sine personlige anliggender, at vedkommende skal samtykke i etablering af adgangen, hvis vedkommende er i stand til det. Justitsministeriet har på baggrund af høringssvarene dog justeret lovforslaget, så det følger af den foreslåede § 25 a, at den nære pårørende på tro og love skal erklære, at den nære pårørendes varetagelse af opgaven vurderes at være i overensstemmelse med ønskerne fra den, der har behov for bistand. Som det fremgår af det fremsatte lovforslags pkt. 2.3.3 og bemærkningerne til § 1, nr. 10, forudsættes den nære pårørendes vurdering af, hvorvidt det er i overensstemmelse med ønskerne fra den, der har behov for bistand, at ske på baggrund af en dialog med personen eller, hvor en sådan dialog undtagelsesvis ikke er mulig på grund af personens betydelige og varigt nedsatte psykiske funktionsevne, på baggrund af den nære pårørendes viden om, hvad der ville være bedst stemmende med personens ønsker.

Justitsministeriet bemærker endvidere, at det i tilfælde, hvor erklæringen indgives på baggrund af et samtykke fra den person, der har behov for bistand, vil være op til den nære pårørende at vurdere, om den pågældende har en evne og fornøden dømmekraft til at forstå sin situation samt til at træffe beslutningen. Som det fremgår af pkt. 2.3.3 og bemærkningerne til § 1, nr. 10, vil den nære pårørende på tro og love skulle erklære, at det er tilfældet. Der vil således ikke ved en myndighed ske en efterprøvelse af, om den, der har behov for bistand, har den fornødne dømmekraft. Tilsvarende vil den pågældendes ønske om udstedelse af attesten – uagtet om erklæringen indsendes på baggrund af et samtykke eller en lægeerklæring – ikke blive søgt bekræftet ved en myndighed, som det er tilfældet ved etablering af et økonomisk værgemål, hvor Familieretshuset i medfør af sagsbehandlingsbekendtgørelsens § 4, stk. 2, indkalder den, som sagen angår, til et møde for at vejlede den pågældende om retsvirkningerne af værgemålet og søge anmodningen om værgemålet bekræftet. Dette skal ses i lyset af formålet om at etablere et enkelt alternativ til værgemål, som ikke vil kræve mere omfattende sagsbehandling ved Familieretshuset.

Yderligere bemærker Justitsministeriet, at den retlige handleevne for den person, der har behov for bistand til at varetage sine personlige anliggender, ikke fratages ved udstedelse af attesten.

Advokatrådet, Alzheimerforeningen, Danske Patienter, DH og KL anfører, at det bør nærmere konkretiseres, hvad der forstås med personlige anliggender, og DH anfører bl.a., at det bør være muligt at ansøge om sociale eller andre ydelser.

Danske Advokater og Danske Arveretsadvokater, DH, KL og Ældre Sagen anfører, at attestordningen i praksis vil få et begrænset anvendelsesområde, idet mange borgere har brug for hjælp til at betale andre typer af udgifter til underhold end de løbende udgifter, der betales til en offentlig myndighed eller private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter. På den baggrund anbefaler KL og Ældre Sagen, at attestordningen ændres til at omfatte flere typer af udgifter til underhold, herunder udgifter til fødevarer, receptpligtig medicin, frisør, tandlæge, sko og tøj, m.v. KL foreslår endvidere, at udgifter til valgfri ydelser i forbindelse med ophold på et botilbud eller plejehjem, som eksempelvis kostordning eller tøjvask, omfattes af ordningen. Ældre Sagen bemærker desuden, at det er uklart, hvordan betalinger af ordningen forudsættes gennemført i praksis. Foreningen finder, at det er et fint forslag at give pårørende med attest samme adgang

som værger og fremtidsfuldmægtige til at modsætte sig brug af tryghedsskabende velfærdsteknologi, men foreningen vurderer, at sidestillingen med værger og fremtidsfuldmægtige med fordel kan udvides til at omfatte samtykke til flytning efter servicelovens § 136 f, hvilket efter Ældre Sagens opfattelse kan bidrage til at lette sagsbehandlingstiderne i Familieretshuset.

Esbjerg Kommune, Udviklingscenter Vest, anbefaler, at den nære pårørende, der på baggrund af en attest har adgang til at varetage personlige anliggender m.v., såvel som en værge får mulighed for at indgå aftale om at overlade midler til det personale, der har den daglige omsorg for borgeren, da det er blevet en stor daglig udfordring for botilbud m.v. at hjælpe borgeren med økonomi til daglige fornødenheder.

Finans Danmark finder, at modellen har en række væsentlige udfordringer, herunder at den ikke er operationel for den måde, som bankerne arbejder på, ligesom modellen findes at have et for snævert anvendelsesområde. Finans Danmark bemærker, at modellen lægger til grund, at betalinger sker ved personlig henvendelse i en filial, hvilket ikke svarer til den praktiske virkelighed, som langt overvejende er digital. Finans Danmark foreslår i stedet, at erklæringen giver den pårørende en dispositionsfuldmagt (kontofuldmagt) til en specifik angivet indtægtskonto i et pengeinstitut. For så vidt angår attestordningens anvendelsesområde bemærker Finans Danmark bl.a., at det bør tydeliggøres i bemærkningerne, hvilke udgifter der kan henføres under bolig- eller forsyningsudgifter, herunder om det omfatter f.eks. ydelser på realkreditlån, ejendomsskatter m.v. i forhold til fast ejendom, telefonregninger samt tv- og avis-abonnementer, og at det bør præciseres, at det er den nære pårørendes ansvar at vurdere, hvad der er almindelige og ualmindelige udgifter. Finans Danmark bemærker også, at borgerens behov for hjælp forventeligt er langt mere omfattende end det, ordningen kan afhjælpe, og at borgeren derfor typisk vil ende med at komme under værgeomål.

Forsikring & Pension støtter den nye ordning som et alternativ til værgeomål. Forsikring & Pension vurderer det hensigtsmæssigt, at betaling af forsikringer, herunder husforsikring, ulykkesforsikring og indboforsikring, er udgifter, der er omfattet af ordningen på linje med lovforslagets øvrige forsyningsudgifter.

Institut for Menneskerettigheder anfører bl.a., at instituttet overordnet anser det for positivt, at der indføres en attestordning, som vil være et enklere

alternativ til et værgemål og et mindre indgreb i den pågældende borgers rets- og handleevne. Instituttet anser det dog for nødvendigt, at det nærmere konkretiseres, hvilket personlige anliggender den pårørende vil kunne varetage, og anfører, at det bør præciseres for at sikre en klar differentiering i forhold til et værgemål. Instituttet anfører videre, at opstillingen af de økonomiske anliggender fremstår ganske snæver. Instituttet deler ministeriets opfattelse af, at det er vigtigt, at attestordningen ikke må kunne misbruges, særligt fordi den pårørende vil være underlagt et begrænset tilsyn. Imidlertid bør ordningen heller ikke blive så restriktiv, at den bliver umulig at udnytte i praksis. Instituttet anbefaler, at ministeriet i dialog med relevante handikaporganisationer og aktører nærmere afklarer, hvilke økonomiske anliggender som nære pårørende bør kunne varetage, så det sikres, at ordningen vil være anvendelig i praksis. Det anbefales endvidere, at ordningen evalueres efter nogle år.

KL anser det for meget problematisk og en stor mangel i lovforslaget, at nære pårørende med en attest ikke generelt sidestilles med fremtidsfuldmægtige og værger i reglerne om servicelovens § 131, stk. 2, nr. 5, og stk. 4, samt § 136 f. **KL** påpeger i den forbindelse, at hvis denne borgergruppe skal hjælpes tilstrækkeligt, er det nødvendigt at lade nære pårørende med attest sidestille. Hertil anfører **KL**, at særligt på demensområdet er det væsentligt, at ordningen også giver den nære pårørende mulighed for at kunne tiltræde en afgørelse om at flytte en borger, som ikke er i stand til at give samtykke fra f.eks. eget hjem til en plejebolig. **KL** vurderer endvidere, at lovforslaget ikke vil medføre en nedgang i sager om etablering af værgemål, og dermed en nedgang i sagsbehandlingstiden, hvis ikke denne justering foretages. **KL** bemærker også, at reglen i servicelovens § 131, stk. 4, om, at Familieretshuset skal have truffet afgørelse om værgebeskikkelse, *inden* kommunalbestyrelsen indstiller flytning uden samtykke efter § 129 er uhenigtsmæssig, idet den har store personlige konsekvenser for de berørte borgere og deres pårørende og for kommunernes muligheder for at yde den rette indsats til borgerne. **KL** opfordrer til, at reglen ændres, så den bliver som før lovændringen, som trådte i kraft 1. juli 2024, sådan at kommunalbestyrelsen, *når* der indstilles til flytning, skal anmode Familieretshuset om at beskikke en værge efter værgemålsloven. **KL** bemærker, at samme hensyn gør sig gældende ift. § 131 a, stk. 3.

Kommunale Velfærdschefer bemærker, at kommunerne ansøger om værgemål for borgere i de tilfælde, hvor borgeren ingen pårørende har, pårørende ikke ønsker at påtage sig ansvaret, eller pårørende ikke findes egnede.

I de sager, hvor kommunerne ansøger, vil den foreslåede attestordning således ikke kunne benyttes. Det ses dog som et positivt tiltag, hvis den nye ordning kan medvirke til en samlet hurtigere sagsbehandlingstid. Kommunale Velfærdschefer bemærker dog, at det kan være forskelsbehandling, at ikke alle borgere har mulighed for at blive omfattet af denne ordning. Kommunale Velfærdschefer anfører også, at kommunernes største udfordringer er lang sagsbehandlingstid ved servicelovens § 129, stk. 1, jf. § 131, stk. 4, og § 136 f, der vedrører flytning af borgere, og at lang sagsbehandlingstid for værgemål har både driftsmæssige og økonomiske påvirkninger.

LEV bemærker, at attestordningen er en markant forenkling og som udgangspunkt vil være en fordel for mange borgere i LEV's målgruppe og for de pårørende, som ønsker at påtage sig opgaven med at bistå i forbindelse med håndteringen af personlige og økonomiske anliggender. LEV bemærker dog samtidig bl.a., at afgrænsningen af, hvilke økonomiske dispositioner der kan foretages inden for rammerne af attestordningen, er meget snæver, og at ordningen derfor kun i beskedent omfang vil imødekomme borgernes behov for bistand. Foreningen opfordrer derfor til at overveje en væsentlig udvidelse af dispositionsmulighederne, uanset foreningen anerkender balancen mellem dispositionsmuligheder og behovet for beskyttelse mod misbrug.

Vestre og Østre Landsret foreslår, at det beskrives nærmere, hvordan pengeinstitutter m.v. i praksis forventes at kunne påse, at en betaling falder indenfor de økonomiske dispositioner, som den nære pårørende kan varetage. Østre Landsret anfører endvidere, at det fremstår uklart, hvorvidt den nye ordning giver pårørende mulighed for, f.eks. at samtykke til flytning til plejehjem eller beskyttet bolig m.v., herunder underskrive de nødvendige kontrakter herom. Endelig anfører Østre Landsret, at overskriften i værgemålslovens 3. kapitel bør ændres, idet overskriften i dag alene omhandler værgemål- og værgesager.

Ældre Sagen opfordrer til, at attestindehaveren sidestilles med værger og fremtidsfuldmægtige for så vidt angår flytning uden samtykke efter servicelovens §§ 129 og 136 f.

Justitsministeriet bemærker, at begrebet "personlige anliggender", som det fremgår af bemærkningerne til § 1, nr. 10, skal forstås i overensstemmelse med samme begreb i værgemålslovens § 5, stk. 3. Som det fremgår samme sted, omfatter det bl.a. kontakt med sociale myndigheder, herunder

vedrørende sociale ydelser. Justitsministeriet har dog i anledning af høringsparternes bemærkninger fundet anledning til at tilføje en række eksempler på, hvad der er omfattet af begrebet, i bemærkningerne til § 1, nr. 10.

Social- og Boligministeriet har på baggrund af høringssvarene justeret lovforslaget, således at der nu lægges op til, at den nære pårørende med attest får kompetence i sager om optagelse i et bestemt botilbud efter servicelovens § 136 f, stk. 1, som værger og fremtidsfuldmægtige har det. Der henvises i den forbindelse til lovforslagets § 2, nr. 4 og 5, samt bemærkningerne hertil.

Social- og Boligministeriet bemærker i forlængelse heraf, at i serviceloven forudsætter flytning uden samtykke til eller mellem bestemte botilbud for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, jf. servicelovens §§ 129 og 129 a, at der er beskikket værge (i sager efter § 129, jf. § 131, stk. 4), eller at det vurderes, om der er behov for en værge (i sager efter § 129 a, jf. § 131 a, stk. 3). Social- og Boligministeriet vurderer i modsætning til, hvad angår servicelovens § 136 f, ikke, at en nær pårørende med attest bør gives kompetence i denne type sager. Karakteren af afgørelserne er meget indgribende, og de gældende proceskrav er af hensyn til den pågældendes retssikkerhed, og disse bør efter ministeriets vurdering fastholdes uændrede. Efter ministeriets vurdering bør bestemmelsen om, at værger skal være udpeget, inden kommunalbestyrelsen indstiller flytning uden samtykke, fastholdes. Bestemmelsen har til formål at undgå, at der behandles spørgsmål om værgebeskikkelse under behandlingen af en sag om optagelse i et særligt botilbud uden samtykke, idet spørgsmål om værgebeskikkelse vil skulle være afklaret, inden indstillingen afgives. Personer, der har behov for en værge, vil dermed have fået beskikket en værge, der vil kunne varetage den pågældendes interesser i relation til spørgsmål om optagelse i et særligt botilbud, og kommunalbestyrelsens indstilling vil kunne indeholde en redegørelse for værgens bemærkninger til sagen.

Justitsministeriet bemærker, at den foreslåede ordning for så vidt angår de omfattede økonomiske dispositioner forudsættes benyttet ved, at den nære pårørende ved fremvisning af attesten i en bankfilial kan anmode om, at et indbetalingskort fra de omfattede kreditorer betales fra den person, der har behov for bistands, konto, og at de løbende betalinger til de omfattede kreditorer tilmeldes betalingsservice. Ordningen er af samme årsag og for at minimere risikoen for misbrug afgrænset til en kreds af kreditorer, der er let identificerbar. I lyset heraf finder Justitsministeriet, uagtet ministeriet er opmærksom på de af høringsparterne anførte begrænsninger, ikke

anledning til at udvide ordningen for at gøre det muligt at betale andre former for underhold. Henset til formålet om at etablere et enkelt alternativ til værgemål, som ikke vil kræve mere omfattende sagsbehandling ved Familieretshuset, har ministeriet heller ikke fundet anledning til grundlæggende at ændre ordningen således, at den nære pårørende i medfør af attesten kan gives adgang til at disponere over en konto i et pengeinstitut. Dette henset til at Justitsministeriet finder, at en sådan ordning vil medføre en for høj misbrugsrisiko, hvis den på tilsvarende vis skulle etableres på baggrund af minimal sagsbehandling hos Familieretshuset, ikke være genstand for kontrol og alene omfattet af et reaktivt tilsyn. Den foreslåede ordning vil således ikke for alle være et egnet alternativ til iværksættelse af et værgemål, men vil for nogle personer i hvert fald i en periode kunne medvirke til, at de lettere kan få den bistand, de har behov for. På baggrund af høringssvaret fra Forsikring & Pension har Justitsministeriet dog tilrettet den foreslåede bestemmelse i værgemålslovens § 17 a sådan, at den nære pårørende efter den foreslåede ordning også vil kunne varetage økonomiske dispositioner til underhold, der betales til private kreditorer, der opkræver forsikringspræmier. Som anført i bemærkningerne til § 1, nr. 10, vil adgangen dog alene kunne anvendes til at betale præmien på forsikringer, der allerede er tegnet. Derudover har Justitsministeriet i bemærkningerne til § 1, nr. 10, præciseret, at teleselskaber og internetudbydere er omfattet af begrebet private kreditorer, der opkræver bolig- eller forsyningsudgifter, og en nær pårørende med attest således på baggrund af ordningen vil kunne betale for telefon- eller internetabonnementer, den person, der har behov for bistand, har etableret. Tilsvarende er det på baggrund af høringssvaret fra Finans Danmark samme sted præciseret, at skatter og ydelser på realkreditlån er omfattet. Endelig er det på baggrund af høringssvaret fra KL tilføjet, at udgifter til kostordning og tøjvask, der udbetales til det botilbud eller plejehjem, hvor den pågældende måtte have bopæl, er omfattet af ordningen. Justitsministeriet finder dog anledning til at bemærke, at der ikke er tale om en udtømmende opregning men en række retningsgivende eksempler, som skal bidrage til den konkrete vurdering af, om en given udgift er omfattet af ordningen. Endvidere bemærker Justitsministeriet, at det tillige på baggrund af Finans Danmarks høringssvar er præciseret, at vurderingen af, hvad der udgør almindelige og rimelige udgifter, skal foretages af den nære pårørende.

Endelig bemærker Justitsministeriet, at bestemmelserne vedrørende den foreslåede attestordning i lovforslaget siden høringsversionen er rykket til et nyt selvstændigt kapitel 4 a.

Udbetaling Danmark ser positivt på den foreslåede attestordning, idet attesten forventes at hjælpe de borgere, der i dag i længere perioder er afskåret fra at varetage deres sager ved Udbetaling Danmark grundet Familieretshusets lange sagsbehandlingstider ved etableringssager. Udbetaling Danmark ønsker dog afklaret, om attestindehaveren kan udstede fuldmagter til tredje- mand, og om en attest annullerer eventuelle tidligere udstedte fuldmagter.

Justitsministeriet bemærker, at en nær pårørende med attest ikke efter den foreslåede ordning vil kunne udstede fuldmagter til tredjemand, så denne kan handle på den nære pårørendes vegne. Dette skyldes bl.a., at Familie- retshuset har foretaget en vurdering af den nære pårørende, ligesom denne er underlagt erstatnings- og straffeansvar, hvis denne misbruger sin stilling.

For så vidt angår tidligere udstedte fuldmagter bemærker Justitsministeriet, at de uanset udstedelsen af en attest fortsat vil være gyldige, medmindre de tilbagekaldes, uagtet om de angår samme forhold som attesten. Justitsmini- steriet bemærker, at attestordningen i denne sammenhæng ikke kan sidestil- les med værgemål.

Advokatrådet bemærker, at der henset til, der er tale om indførelse af en ny ordning, efter rådets opfattelse som minimum bør udføres en stikprøve- kontrol med de nære pårørende, så det sikres, at ordningen fungerer som tilsigtet, og den nære pårørende ikke misbruger ordningen i strid med inte- resserne for den person, der har behov for bistand.

LEV anfører, at foreningen finder det meget vidtgående og ikke betryg- gende, at ordningen alene er omfattet af et reaktivt tilsyn, og henviser i den forbindelse til, at en del af målgruppen ikke har forudsætninger for på egen hånd at rette henvendelse til Familieretshuset om eventuelle problematiske forhold eller utilfredshed med den pårørendes varetagelse af deres anliggen- der. LEV foreslår i stedet, at tilsynet får karakter af et aktivt og tilbageven- dende tilsyn med eksempelvis en frekvens på 4-5 år.

Justitsministeriet bemærker, at den foreslåede ordning er afgrænset på en sådan måde, at der efter ministeriets vurdering er en begrænset risiko. Hen- set hertil og til formålet om at etablere et enkelt alternativ til værgemål, som ikke vil kræve mere omfattende sagsbehandling ved Familieretshuset, har Justitsministeriet ikke fundet anledning til at ændre på, at Familieretshuset

efter den foreslåede ordning skal have et reaktivt tilsyn med de nære pårørende.

Danske Advokater og Danske Arveretsadvokater og Finans Danmark bemærker, at der er en risiko for, at der kan opstå situationer, hvor en attest bortfalder eller tilbagekaldes, men den nære pårørende fortsat anvender attesten til at fremstå som legitimeret til at råde.

Justitsministeriet bemærker, at den foreslåede ordning som anført er afgrænset på en sådan måde, at der efter ministeriets vurdering er en begrænset risiko. I lyset heraf finder ministeriet, at de nære pårørende som udgangspunkt må kunne udvises den tillid, at de ikke forventes at legitimere sig ved en bortfaldet eller tilbagekaldt attest. Såfremt en nær pårørende skulle gøre dette, vil det kunne udgøre misbrug omfattet af straffeloven.

2.1.6. Sanktion

Alzheimerforeningen og Danske Patienter er positive over den nye sanktionsmulighed.

Danske Advokater og Danske Arveretsadvokater tager afstand fra værger, der misbruger deres stilling. Organisationerne finder det afgørende, at reglerne er klare, og sanktionerne pålægges ud fra saglige kriterier.

Vestre og Østre Landsret bemærker, at det følger af straffelovens § 19, at overtrædelse af særlovgivning omfatter såvel grov som simpel uagtsomhed, medmindre det modsatte har særlig hjemmel. På den baggrund bør tilregnelseskravet for den foreslåede § 31 a præciseres. Endvidere bør den foreslåede § 31 a formuleres således, at der straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Justitsministeriet har på baggrund af Vestre og Østre Landsrets bemærkning justeret den foreslåede § 31 a, så det fremgår, at tilregnelseskravet er grov uagtsomhed, og at der straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

2.1.7. Dispositioner og formueforbrug

Alzheimerforeningen, Danske Patienter og LEV er positive over de sænkede krav til formuebevarelse, som foreningerne finder kan modernisere området, sikre retsstillingen og øge livskvaliteten hos den, der er under værgemål.

Finans Danmark bemærker i forhold til beregningen af beløbsgrænserne for formueforbrug, at formue ikke er nærmere defineret i forslaget, og at det er afgørende at få præciseret, hvad der indgår i beregningen af beløbsgrænserne. Finans Danmark finder også, at det er uklart, hvordan beløbsgrænserne for formueforbrug skal beregnes for personer, der sættes under værgemål i løbet af et år. Derudover stiller Finans Danmark sig undrende over for, at forvaltningsafdelingerne ikke har en kontrolopgave i forhold til, om beløbsgrænserne overskrides. Yderligere finder Finans Danmark en mulighed for at optage gæld på personen under værgemåls vegne problematisk og kan derfor ikke støtte forslaget derom. Finans Danmark bemærker endelig, at den foreslåede grænse for, hvornår midler skal anbringes i en forvaltningsafdeling, ikke er operationel for hverken værger, forvaltningsafdelinger eller Familieretshuset, da den ikke beror på et fast kriterie, men er relativ i forhold til, hvor stort et beløb værgeren har besluttet, der skal stå på indtægtskontoen. Finans Danmark har i forhold til, at ophævelsen af kravet om formuens bevarelse også omfatter midler fra mindreårige, der er under værgemål, endvidere anført, at det bør beskrives nærmere i lovforslaget, hvilke udgifter den mindreårige må afholde, og hvilke udgifter der vil være omfattet af forsørgelsespligten, da forældres forsørgelsespligt må lægge begrænsninger på, hvordan en mindreårigs formue måtte anvendes.

Institut for Menneskerettigheder bemærker, at instituttet tidligere har afdækket, at kravet om bevarelse af formuen opleves som indgribende og begrænsende blandt de berørte borgere.

Ældre Sagen bifalder forslaget om, at en eventuel formue fremover skal anvendes til gavn for den, der er under værgemål, og finder dette naturligt, også selvom forbruget har et præg af luksus. Foreningen finder det dog for vidtgående at ophæve kravet om godkendelse af ethvert formueforbrug samtidig med, at værgeren ikke længere automatisk skal indsende regnskab. Ældre Sagen bemærker, at forslaget medfører, at der ikke er en løbende kontrol med værgens dispositioner og dermed heller ikke megen beskyttelse af den, der er under værgemål. Indførelse af den foreslåede bødestraf kan efter foreningens opfattelse ikke opveje forringelsen for den, der er under værgemål.

Justitsministeriet vil på baggrund af Finans Danmarks bemærkninger i forbindelse med fastsættelsen af de nye regler i værgemålsbekendtgørelsen præcisere, at formue i relation til beløbsgrænserne skal forstås som den samlede aktivmasse for personen, der er under værgemål. Dette skal ses i

lyset af, at det generelt vil være mindre betænkeligt at anvende en større del af de likvide midler eller andre midler, der bestyres af værger eller i en forvaltningsafdeling, hvis en person under værgemål har en større pensionsopsparing, som vil kunne finansiere dennes fortsatte underhold. Men det vil selvsagt kunne indgå i vurderingen af, om formueforbruget er til gavn for den pågældende, hvis værger overvejer at bruge alle eller en stor del af personens øvrige midler, og pensionsopsparingen samtidig må forventes at skulle finansiere den pågældendes underhold i en længere årrække. For så vidt angår værgemål, der etableres i løbet af et år, bemærker Justitsministeriet, at beløbsgrænserne for formueforbrug forventes fastsat således, at de principielt er uafhængige af, om den pågældende var under værgemål ved årets begyndelse, eller værgemålet er etableret det pågældende år, uanset hvornår på året dette måtte være tilfældet.

Justitsministeriet har derudover på baggrund af Finans Danmarks bemærkninger justeret lovforslagets pkt. 2.5.3.2 sådan, at det nu fremgår, at en forvaltningsafdeling i forbindelse med udbetaling af beløb fra formuen i afdelingen fortsat må påse, at grænserne for forbrug af formuen overholdes. Bemærkningerne er samme sted justeret, så det nu fremgår, at beløbsgrænsen i værgemålsbekendtgørelsens § 33, stk. 1, forudsættes hævet til 150.000 kr. Det vil medføre, at der fortsat er en fast men sammenlignet med gældende ret væsentligt forøget grænse for, hvornår midler skal anbringes i en forvaltningsafdeling.

For så vidt angår Finans Danmarks opfordring til at præcisere i lovforslaget, hvilke udgifter en mindreårig må afholde, og hvilke udgifter der er omfattet af forsørgelsespligten, bemærker Justitsministeriet, som det fremgår af lovforslagets pkt. 2.5.3.1, at der ved formueforbrug for mindreårige under værgemål må tages hensyn til formuens bevarelse, hvis der er tale om en mindreårig, der forventes at leve en længere årrække, og at en mindreårigs underhold, herunder almindelige dagligdagsforbrødenheder, fortsat ikke vil kunne dækkes af den mindreåriges formue, idet dette fortsat vil høre under forældremyndighedsindehaverens forsørgelsespligten. Som det fremgår samme sted, må der ved forbrug af formuen til andre formål tages hensyn til formuens bevarelse, hvis der er tale om en mindreårig, der forventes at leve en længere årrække og senere vil skulle forsørge sig selv. Justitsministeriet har dog i lyset af høringssvarene fundet anledning til samme sted at præcisere, at den samme afvejning og de samme hensyn gør sig gældende for andre borgere, der kommer under værgemål, og må forventes at leve en

længere årrække, og i forhold til forsørgelsespligten at udgifter til f.eks. privatskole eller konfirmation fortsat vil høre under denne.

Endelig bemærker Justitsministeriet, som det fremgår af pkt. 2.5.3.2, at der med forslaget om at ændre på, hvilke dispositioner fra formuen der kræver Familieretshusets godkendelse og indførelsen af en risikobaseret stikprøvekontrol, ikke ændres på værgers pligt til at aflægge regnskab.

2.1.8. Risikobaseret stikprøvekontrol

Danske Advokater og Danske Arveretsadvokater anfører, at idet det fremgår af lovforslaget, at det forudsættes, at Familieretshuset fremadrettet fastlægger et kontroltryk med regnskaberne, som vil kunne bidrage til at frigøre ressourcer, der kan anvendes til at nedbringe sagsbehandlingstiderne, vil kontrolindsatsen risikere ikke at blive fastlagt efter, hvad de, der er under værgemål, har behov for, men efter størst mulig frigørelse af ressourcer til andre formål. Dette ønske kan hurtigt føre til, at der i realiteten ikke føres nogen form for kontrol med værgers dispositioner. Danske Advokater og Danske Arveretsadvokater opfordrer til, at der i bemærkningerne medtages en redegørelse for ministeriets overvejelser om den forringelse af borgere under værgemåls retssikkerhed, som kan blive en konsekvens af lovændringerne.

DH foreslår, at kontrollen fastlægges, så det sikres, at alle værger henover en periode bliver kontrolleret, idet dette vil medvirke til at mindste misbrugsrisikoen. DH foreslår i øvrigt, at kontrollen ikke kun vedrører de økonomiske anliggender, men også de personlige.

Finans Danmark bemærker, at det forhold, at værgemålsregnskaber uden for forvaltningsafdeling vil blive gennemgået i mindre omfang sammenholdt med forslagene om, at formueforbrug inden for visse grænser bliver muligt uden forudgående tilladelse, og at værger får adgang til at udbetale en række standardiserede vederlagstakster til sig selv uden Familieretshusets godkendelse, vil medføre, at risikoen for misbrug stiger. Finans Danmark bemærker derudover, at det bør specificeres, om omlægningen til en risikobaseret stikprøvekontrol også gælder for forvaltningsafdelingernes revision af værgemålsregnskaber.

Institut for Menneskerettigheder anser det for positivt, at værger – i samarbejde med borgeren – vil kunne foretage flere dispositioner uden Familieretshusets godkendelse. Dette vil dog også øge misbrugsrisikoen, da det med

lovforslaget samtidig lægges op til at overgå til en risikobaseret stikprøvekontrol af regnskaber. Instituttet anbefaler derfor, at tilsynet med værger styrkes, så borgerne sikres en passende og effektiv beskyttelse mod misbrug, og at ministeriet i dialog med relevante handicaporganisationer og aktører afsøger mulighederne for at indføre et kvalitetsorienteret tilsyn med faste værger.

KL anfører, at det bør fremgå af lovforslaget, at en gennemgang af regnskaber også kan være relevant, hvor andre end personen under værgemål eller dennes pårørende retter henvendelse, eksempelvis medarbejdere fra et bosted eller plejecenter.

Ældre Sagen er bekymrede for, at risikoen for misbrug vil stige som følge af, at flere dispositioner fremover kan foretages uden Familieretshusets godkendelse, og tilsynet samtidig omlægges til at risikobaseret stikprøvekontrol. Foreningen er særligt bekymrede for, at der fremover alene skal foregå tilsyn ved stikprøvekontrol, og frygter, at der bliver et meget lille antal tilsyn om året for netop at frigive ressourcer til nedbringelse af sagsbehandlingstiden. Foreningen finder det afgørende for retssikkerheden, at der stilles klare krav til stikprøvens størrelse, så samtlige værger gennemgås af tilsyn med passende interval. Ældre Sagen mener også, at der skal sikres hurtig opfølgning på alle typer af bekymringshenvendelser uanset afsender.

Som det fremgår af lovforslagets pkt. 2.4.2 deler Justitsministeriet den vurdering, flere høringsparter giver udtryk for, af, at bl.a. de udvidede rammer for formueforbrug og den udvidede adgang til at disponere uden Familieretshusets godkendelse medfører en øget misbrugsrisiko. Som det fremgår samme sted, har ministeriet på den baggrund fundet det hensigtsmæssigt at styrke det strafferetlige værn mod misbrug ved at indsætte en selvstændig sanktionsbestemmelse i værgemålsloven, hvorefter den, der misbruger sin stilling, kan straffes med bøde. Justitsministeriet deler vurderingen af, at dette ikke i sig selv fuldt ud imødegår den øgede misbrugsrisiko, men vurderer det fortsat hensigtsmæssigt at gennemføre ændringerne for at øge selvbestemmelsen for personer under værgemål og lette Familieretshusets administration af værgemålsområdet.

Justitsministeriet har ikke i forbindelse med nærværende lovforslag fundet anledning til at overveje at indføre et kvalitetsorienteret tilsyn med værger, da det vil være en ny opgave for Familieretshuset og dermed være i modstrid med forslagets formål om at lette Familieretshusets administration af

området. Af samme grund har ministeriet ikke fundet anledning til at ændre på forslaget om, at Familieretshuset fremadrettet skal føre en risikobaseret stikprøvekontrol, der, som det fremgår af lovforslagets pkt. 2.5.2.2, bør fastlægges på et niveau, som kan bidrage til at frigøre ressourcer, der kan anvendes til at nedbringe sagsbehandlingstiderne. Som anført samme sted vil de nærmere rammer for stikprøvekontrollen blive fastsat i værgemålsbekendtgørelsen. Justitsministeriet bemærker, at den nuværende regnskabskontrol baserer sig på oplysninger indberettet fra værgerne, og at det ved at ophæve kravet om gennemgang af samtlige regnskaber bliver muligt for Familieretshuset at målrette kontrollen henimod sager, hvor der vurderes at være størst risiko for misbrug eller betydelige fejl.

Justitsministeriet har på baggrund Finans Danmarks bemærkninger i pkt. 2.5.2.2 præciseret, at den kontrol, forvaltningsafdelingerne i dag foretager, fastholdes, idet afdelingerne modtager regnskaberne fra de værger, der administrerer de største formuer.

2.1.9. Klagefrist

Vestre og Østre Landsret bemærker, at det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at den foreslåede klagefrist vil være identisk med bl.a. klagefristen efter værgemålslovens § 22 om domstolsprøvelse, ligesom landsretten bemærker, at indbringelse for domstolene efter udløbet af en lovbestemt frist uden dispositionsmulighed almindeligvis vil skulle medføre afvisning. Østre Landsret anfører på den baggrund, at der i givet fald bør indsættes en udtrykkelig hjemmel til, at retterne kan behandle en værgemålssag, der indleveres efter udløbet af 4-ugersfristen, hvis fristoverskridelsen er undskyldelig.

Justitsministeriet bemærker, at det alene er tilsigtet, at lovforslagets pkt. 2.6.2 alene skal forstås sådan, at varigheden af de to klagefrister bliver identiske, og at der ikke med lovforslaget er tilsigtet ændringer i fristerne for domstolsprøvelse.

2.1.10. Vederlag

Henrik Grønning, fast værge, har i sit høringssvar peget på en række uhenigtsmæssigheder ved de faste værgers udbetaling af vederlag, herunder at udbetalingen i flere tilfælde er betydeligt forsinket, og arbejdsgangene ved kørselsafregning.

Justitsministeriet har noteret sig Henrik Grønnings synspunkter. Der henvises til pkt. 2.7.3 i lovforslaget, hvoraf fremgår, at der vil blive udarbejdet en ny model for værgevederlag, som forudsættes at bero på flere standardiserede takser, som værgen kan udbetale til sig selv uden Familieretshusets godkendelse, eksempelvis takster for etablering af værgemål, taksten for varetagelsen af værgemål og udgifter til kontorhold og kørsel. Modellen, der vil fremgå af sagsbehandlingsbekendtgørelsen, vil blive sendt i høring i løbet af foråret med henblik på i ikrafttræden den 1. juli 2025.

Danske Advokater og Danske Arveretsadvokater er imødekommende over for, at der skal udarbejdes en ny model for værgevederlag, som vil bero på flere standardiserede takster, som værgen kan udbetale til sig selv uden Familieretshusets godkendelse. Ved etablering af en ny model opfordres til, at der skabes klare rammer for, hvornår værgen kan udbetale til sig selv, og at det sikres, at taksterne er tidssvarende og opdateres løbende.

LEV er skeptiske over for, at vederlag m.v. fremadrettet ikke vil blive fastsat af Familieretshuset. LEV anfører endvidere, at en del borgere pålægges at betale relativt høje værgehonorarer i forbindelse med ad hoc-værgemål relateret til flytning uden samtykke efter serviceloven. Foreningen finder det urimeligt og betænkeligt, at borgere påføres høje udgifter, der i de fleste tilfælde er en konsekvens af beslutninger hos en kommunal myndighed, eksempelvis i forbindelse med nedlæggelse af et botilbud, omstrukturering i kommunen m.v. LEV opfordrer derfor til, at sådanne udgifter altid afholdes af kommunen.

For så vidt angår taksterne for værgevederlag bemærker Justitsministeriet, at omlægningen af den nuværende ordning ikke har til hensigt at føre til, at de samlede vederlag, der betales, skal hverken forøges eller formindskes. Som det fremgår af lovforslagets pkt. 2.7.2, vil omlægningen have til hensigt at fokusere Familieretshusets godkendelser på de tilfælde, hvor det vurderes at være formålstjenligt.

For så vidt angår LEV's bemærkninger om værgevederlag i forbindelse med ad hoc-værgemål har Justitsministeriet noteret sig synspunktet, men har med lovforslaget ikke fundet anledning til at ændre på reglerne om, hvem der afholder udgifterne til faste værgers vederlag.

2.1.11. Øvrigt

Alzheimerforeningen anbefaler, at Familieretshuset tilføres flere ressourcer. **Danske Patienter** anbefaler, at der investeres i at styrke Familieretshusets, så sagsbehandlingen for værgemål nedbringes, uden at det går ud over borgernes rettigheder.

Social- og Boligministeriet bemærker, at formålet med lovforslaget er at lette Familieretshusets administration af værgemålsområdet og dermed bidrage til at nedbringe sagsbehandlingstiden. De frigjorte ressourcer som følge af lovforslaget vil derigennem skabe et grundlag for at kunne påvirke sagsbehandlingstiden i Familieretshuset positivt. Social- og Boligministeriet vil fortsat følge udviklingen i sagsbehandlingstiden på værgemålsområdet tæt.

Dansk Ejendomsmæglerforening anbefaler, at der i forbindelse med ændring af værgemålsbekendtgørelsen sikres hjemmel for en alternativ og mere smidig sagsgang for salg af fast ejendom. Dansk Ejendomsmæglerforening foreslår i den forbindelse, at salg, der sker ved brug af ejendomsmægler eller i en fri handel, når denne er omfattet af lov om formidling af fast ejendom m.v., alene skal kræve Familieretshusets forhåndsgodkendelse af salget, således af Familieretshuset ikke skal foretage sagsbehandling to gange i forbindelse med et salg.

Justitsministeriet har noteret sig Dansk Ejendomsmæglerforenings synspunkt og forslag til smidiggørelse i forbindelse med salg af fast ejendom. Justitsministeriet vil overveje dette forslag i forbindelse med ændring af værgemålsbekendtgørelsen.

Ældre Sagen og **Danske Patienter** påpeger, at ordlyden ”institutioner” er en forældet terminologi, idet institutionsbegrebet blev ophævet i 1998.

Justitsministeriet har på baggrund af Danske Patienter og Ældre Sagens bemærkninger ændret ordlyden af den nyaffattede § 18, således at ”institutioner” er erstattet af ”botilbud eller plejehjem”.

Vestre og Østre Landsret finder det hensigtsmæssigt, at der i lovudkastet medtages en bestemmelse om, at retssager, der er anlagt ved domstolene før ikrafttrædelsestidspunktet, behandles efter de hidtidige regler.

Justitsministeriet har på baggrund af Vestre og Østre Landsrets bemærkninger tilføjet i lovforslagets § 3, stk. 2, at sager om værgemål anlagt ved domstolene før lovens ikrafttræden behandles efter de hidtidige regler.

DH og Institut for Menneskerettigheder foreslår, at loven evalueres efter nogle år.

FFVD opfordrer til, at der oprettes et obligatoriske introduktionskursus som nye værger skal gennemføre forud for første beskikkelse. FFVD opfordrer endvidere til, at der bevilliges et mindre årligt tilskud til foreningen med henblik på at afholde juridiske og socialfaglige kurser for medlemmerne.

Helle Christensen, værge, og Henrik Grønning, fast værge, foreslår i tråd hermed, at man ved beskikkelse som værge modtager en form for introduktion til opgaven som værge, formidlet af Familieretshuset.

Finans Danmark opfordrer til, at der tilvejebringes en hjemmel i værgemålsloven i relation til plejeforældres rettigheder til eksempelvis at kunne oprette en bankkonto for plejebørn.

Justitsministeriet har noteret sig høringsparternes synspunkter, der ikke har givet anledning til at justere lovforslaget.

3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

Nedenfor er opsummeret, hvilke væsentlige ændringer der er foretaget i forhold til det udkast, som har været i offentlig høring. Her omtales også ændringer, som ikke har baggrund i modtagne høringssvar.

- Den foreslåede attestordning er flyttet til et nyt, selvstændigt kapitel i værgemålsloven, kapitel 4 a. Dette er gjort for bl.a. at tydeliggøre, at den, der har fået udstedt en attest, ikke er underlagt samme kontrol og tilsyn, som værger er. Herved er de i høringsversionen foreslåede §§ 17 a og 17 b blevet til de foreslåede §§ 25 a og 25 b.
- Der er tilføjet et nyt stk. 3 til den foreslåede § 25 a, hvorefter nære pårørende, der ønsker at påtage sig opgaven med at bistå efter den foreslåede attestordning, på tro og love skal erklære, at dette vurderes at være i overensstemmelse med ønskerne fra den, der har behov for bistand, samt, hvis erklæringen er indgivet på baggrund af et samtykke fra den pågældende, at vedkommende har fornøden dømmekraft til at forstå sin situation samt til at træffe beslutningen.

- Der er tilføjet et nyt stk. 4 til den foreslåede § 25 a, hvorefter en attest efter stk. 1 ikke kan udstedes, hvis der for den person, der har behov for bistand, er sat en fremtidsfuldmagt i kraft eller etableret et værgemål, der omfatter de samme forhold som attesten.
- Der er tilføjet et nyt stk. 5 til den foreslåede § 25 a, hvorefter en attest efter stk. 1 tilbagekaldes, hvis en fremtidsfuldmagt sættes i kraft, eller et værgemål etableres, der omfatter de samme forhold som attesten.
- Samtidig er det i høringsversionen foreslåede § 31, stk. 2, hvorefter der lægges op til, at værgemålslovens regel om erstatningsansvar gælder på samme måde for den nære pårørende, der har fået udstedt en attest, og det i høringsversionen foreslåede § 31 a, 2. pkt., hvorefter der lægges op til, at det foreslåede strafansvar i § 31 a gælder på samme måde for den nære pårørende, der har fået udstedt en attest, flyttet til det foreslåede § 25 a, stk. 6.
- Endvidere er til lovforslaget tilføjet en bemyndigelsesbestemmelse som nyt § 30 a, hvorefter justitsministeren bemyndiges til at fastsætte regler om pligt til indberetning og adgang til Familieretshuset til et centralt værgeregister.
- Endelig er der tilføjet to ændringer i servicelovens § 136 f, som indebærer, at en nær pårørende med attest efter den foreslåede § 25 a vil få kompetence i sager om optagelse i særlige botilbud for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som er en konsekvens af demens eller anden erhvervet og fremadskridende mental svækkelse, som ikke modsætter sig flytning. En nær pårørende med attest efter § 25 a vil dermed få samme kompetence i denne type sager, som værger og fremtidsfuldmægtige har efter de gældende regler.

Der er endvidere foretaget en række præciseringer samt justeringer i lovens bemærkninger i forhold til det udkast, som har været sendt i høring.

Der er herudover foretaget enkelte ændringer af sproglig, redaktionel og lovteknisk karakter i forhold til det udkast, som har været sendt i høring.